ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

10. listopadu 2011 *

Ve věci C-212/09,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES, podaná dne 11. června 2009,

Evropská komise, zastoupená G. Braunem, M. Teles Romão a P. Guerrou e Andradem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Portugalské republice, zastoupené L. Inez Fernandesem, jako zmocněncem, ve spolupráci s C. Botelho Monizem, M. Rosado da Fonseca a P. Gouveiou e Melem, advogados,

žalované,

* Jednací jazyk: portugalština.

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení M. Safjan předseda pátého senátu a zastupující předseda prvního senátu, A. Borg Barthet, E. Levits, J.-J. Kasel a M. Berger (zpravodajka), soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,
vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 19. ledna 2011,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Portugalská republika tím, že ve společnosti GALP Energia SGPS SA (dále jen „GALP“) zachovala zvláštní práva portugalského státu a jiných veřejnoprávních

subjektů spojená se zlatými akciemi („golden shares“) tohoto státu, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 43 ES a 56 ES.

Právní rámec

Vnitrostátní právní úprava

2 Článek 15 odst. 1 rámcového zákona č. 11/90 o privatizacích (Lei nº 11/90, Lei Quadro das Privatizações) ze dne 5. dubna 1990 (*Diário da República* I, řada A, č. 80, ze dne 5. dubna 1990, dále jen „LQP“) stanoví:

„Jestliže to vyžadují důvody národního zájmu, legislativní nástroj, jímž jsou schvalovány stanovy privatizovaného podniku, k ochraně veřejného zájmu výjimečně stanovit, že rozhodnutí týkající se určitých oblastí podléhají potvrzení člena představenstva jmenovaného státem.“

3 Článek 15 odst. 3 LQP upravuje možnost vydávat zlaté akcie za následujících podmínek:

„Legislativní nástroj ve smyslu čl. 4 odst. 1 [schvalující stanovy privatizovaného podniku nebo podniku přeměňovaného na akciovou společnost] může dále výjimečně upravit, jestliže to vyžadují důvody národního zájmu, existenci zlatých akcií určených

k tomu, aby zůstaly majetkem státu, které mu bez ohledu na jejich počet poskytují právo veta ohledně změn stanov a dalších rozhodnutí týkajících se stanovených oblastí, řádně vymezených ve stanovách."

4 Podle článku 15 LQP legislativní nařízení č. 261-A/99, kterým se schvaluje první fáze privatizace základního kapitálu společnosti GALP – Petróleos e Gás de Portugal, SGPS, SA (Decreto-Lei nº 261-A/99 aprova a 1.ª fase do processo de privatização do capital social da GALP – Petróleos e Gás de Portugal, SGPS, SA), ze dne 7. července 1999 (*Diário da República* I, řada A, č. 156, ze dne 7. července 1999, dále jen „legislativní nařízení č. 261-A/99"), ve svém čl. 4 odst. 1 stanoví možnost „vytvářet zlaté akcie přeměnou běžných akcií".

5 Podle čl. 4 odst. 2 uvedeného nařízení nemohou zlaté akcie představovat více než 10 % základního kapitálu společnosti GALP před navýšením základního kapitálu a držitelé většiny těchto akcií musí být veřejnoprávními subjekty.

6 V souladu s čl. 4 odst. 3 téhož legislativního nařízení poskytují zlaté akcie právo veta ohledně jmenování určitého počtu členů představenstva, a to nejvýše jedné třetiny z celkového množství. Tato ustanovení poskytují totéž právo veta ohledně usnesení, kterým se mění stanovy společnosti, usnesení, kterými se schvaluje uzavření skupiny smluv o spolupráci nebo ovládacích smluv a smluv, které mohou jakýmkoliv způsobem ohrozit zásobování země ropou, zemním plynem nebo jejich deriváty.

7 Článek 391 odst. 2 zákoníku o obchodních společnostech (dále jen „ZOS“) stanoví:

„Zakládací dokument může stanovit, že volba členů představenstva musí být schválena počtem hlasů odpovídajících určitému podílu na základním kapitálu nebo že volba některých z nich, jejichž počet nesmí být vyšší než třetina jejich celkového počtu, musí být rovněž schválena většinou hlasů spojených s některými akciemi, avšak právo jmenovat členy představenstva nemůže být přiznáno určitým kategoriím akcií.“

Stanovy GALP

8 Legislativní nařízení č. 137-A/99 ze dne 22. dubna 1999 (*Diário da República* I, řada A, č. 94, ze dne 22. dubna 1999), kterým byla společnost GALP zřízena, obsahuje ve své příloze znění stanov uvedené společnosti.

9 Podle čl. 4 odst. 1 stanov společnosti GALP je základní kapitál této společnosti tvořen 40 miliony akcií kategorie A a přibližně 789 miliony akcií kategorie B.

10 Článek 4 odst. 3 stanov společnosti GALP stanoví, že s akciemi kategorie A jsou spojena určitá zvláštní práva:

„a) volba předsedy představenstva může být schválena pouze většinou hlasů spojených s akciemi kategorie A;

b) ke schválení všech rozhodnutí, jimiž se schvaluje uzavření skupiny smluv o spolupráci nebo ovládacích smluv, jakož i smluv, které mohou jakýmkoliv způsobem ohrozit zásobování země ropou, zemním plynem, elektřinou nebo jejich deriváty, je nutné dosáhnout většiny hlasů, jež jsou spojeny s akciemi kategorie A.

[...]“

11 Kromě toho na základě čl. 18 odst. 1 písm. b) stanov společnosti GALP musí být rozhodnutí představenstva společnosti GALP v určitých oblastech schválena kvalifikovanou většinou dvou třetin členů představenstva, včetně nezbytného souhlasného hlasu předsedy představenstva, přičemž mezi taková rozhodnutí náleží: rozhodnutí o stažení strategicky investovaného kapitálu, kapitálové účasti v odvětvích, která nespadají do hlavních činností společnosti, výběru strategických partnerů, rozhodnutí týkající se přijímání a změny strategických směrů, strategického plánu a oblastí činností s nimi souvisejícími, definice základní řídící a organizační struktury, definice rozsahu autonomie při řízení společností, nad nimiž vykonává kontrolu společnost GALP, štěpení, fúze a zrušení společností, nad nimiž vykonává kontrolu společnost GALP a rozdělování dividend společnostmi, nad nimiž vykonává kontrolu společnost GALP.

Dohoda akcionářů společnosti GALP

12 Dne 4. října 2006 byla mezi několika akcionáři společnosti GALP, a sice společnostmi Amorim Energia, ENI a Caixa Geral de Depósitos SA (dále jen „CGD“), která je státní bankou, uzavřena dohoda akcionářů. Tato dohoda byla následně několikrát změněna.

13 Na základě uvedené dohody společnost CGD zejména jmenuje člena představenstva, který je povinně předsedou představenstva.

Skutečnosti předcházející sporu a postup před zahájením soudního řízení

14 Od roku 1999 probíhal v portugalském odvětví energetiky, zejména odvětví ropy a zemního plynu, rozsáhlý proces restrukturalizace, který vedl na základě přijetí legislativního nařízení č. 137-A/99 ze dne 22. dubna 1999 ke zřízení společnosti GALP, tedy společnosti s veřejným kapitálem, která seskupuje přímé účasti státu v některých veřejných podnicích.

15 Proces privatizace společnosti GALP byl zahájen jejím zřízením a probíhal v pěti po sobě jdoucích fázích v rámci režimu stanoveného LQP. Stát v současnosti drží 8 % základního kapitálu společnosti GALP, přičemž 7 % prostřednictvím společnosti Parpública a 1 % prostřednictvím společnosti CGD.

16 Ze spisu vyplývá, že společnost GALP je v současnosti hlavní integrovanou skupinou v oblasti ropných produktů a zemního plynu v Portugalsku.

17 Dne 18. října 2006 zaslala Komise Portugalské republice výzvu dopisem, ve které jí vytkla, že nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 43 ES a 56 ES, z důvodu, že v rámci privatizace společnosti GALP byly vydány zlaté akcie, jejichž držitelem je portugalský stát a se kterými jsou spojena zvláštní práva, zejména právo jmenovat předsedu představenstva této společnosti a právo veta ohledně určitých důležitých rozhodnutí uvedené společnosti.

18 Komise, která považovala odpověď Portugalské republiky zaslanou dne 18. prosince 2006 za nedostatečnou, vydala dne 29. června 2007 odůvodněné stanovisko, v němž zopakovala obsah zmíněné výzvy dopisem a vyzvala uvedený členský stát, aby tomuto stanovisku vyhověl ve lhůtě dvou měsíců od jeho obdržení.

19 Portugalské orgány na zmíněné odůvodněné stanovisko odpověděly dopisem ze dne 30. října 2007. Vzhledem k tomu, že Komise nebyla s touto odpovědí spokojena, rozhodla se podat tuto žalobu.

K přípustnosti žaloby

Argumentace účastníků řízení

20 Portugalská republika ve svém vyjádření napadá přípustnost žaloby, když tvrdí, že žaloba je částečně nepřípustná, jelikož Komise ve své žalobě uvedla nová tvrzení, která nebyla obsažena v odůvodněném stanovisku, a tím rozšířila předmět sporu, který byl vymezen během postupu před zahájením soudního řízení.

21 Portugalská republika odkazuje v tomto ohledu na právo státu předložit rozhodnutí představenstva týkající se řízení společnosti GALP ke schválení předsedovi uvedeného představenstva, který je jmenován samotným státem a na právo uvedeného předsedy uplatnit právo veta ohledně některých rozhodnutí představenstva uvedených v čl. 18 odst. 1 písm. b) stanov společnosti GALP, která musejí být schválena kvalifikovanou většinou dvou třetin členů představenstva. Dále tvrdí, že jí Komise vytýká porušení zásady zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti zakotvené

v článku 12 ES v tom, že jednala diskriminačním způsobem v rámci různých fází privatizace společnosti GALP a vyjednávání ohledně dohody akcionářů uzavřené v roce 2006.

22 Podle tohoto členského státu musí být tyto žalobní důvody prohlášeny za nepřípustné, neboť ve vztahu k důvodům obsaženým v odůvodněném stanovisku se jedná o nové důvody.

23 Komise všechna tato tvrzení odmítá a tvrdí, že tato žaloba se týká práva jmenovat předsedu představenstva společnosti GALP a práva veta ohledně změn zakládacího dokumentu a jiných rozhodnutí týkajících se určitých oblastí stanovených ve stanovách. Tyto zvláštní pravomoci vyplývají z portugalských právních předpisů, a sice LQP, zejména jeho článků 3 a 15, jakož i legislativního nařízení č. 261-A/99, zejména jeho čl. 4 odst. 3.

24 Nové argumenty přednesené v žalobě a Portugalskou republikou považované za nepřípustné jsou podle Komise vysvětleními k pravomoci člena představenstva jmenovaného státem, jež jsou relevantní pro kvalifikaci situace, kterou tvoří uvedené jmenování, jakožto opatření přijaté státem, které nevyplývá z běžného použití práva obchodních společností na straně jedné. Na straně druhé podle Komise ze žaloby jasně vyplývá, že Komise se tím, že popisovala pouze jednání Portugalské republiky, nedovolávala článku 12 ES, ale vytýkala stanovení zvláštních práv státu prostřednictvím obecných ustanovení, jež se použijí bez rozdílu, a také použití těchto ustanovení diskriminačním způsobem prostřednictvím nástrojů soukromého práva. Komise ve své replice vysvětlila, že nemá v úmyslu nadále trvat na tomto přístupu, jehož cílem bylo navrátit předmět řízení do jeho kontextu.

25 Podle tohoto orgánu tedy uvedené úvahy netvoří nové žalobní důvody ve vztahu k důvodům obsaženým v odůvodněném stanovisku.

Posouzení Soudního dvora

26 Na úvod je třeba připomenout, že v souladu s ustálenou judikaturou je předmět žaloby pro nesplnění povinnosti na základě článku 258 SFEU vymezen odůvodněným stanoviskem Komise, takže žaloba musí být založena na stejném odůvodnění a žalobních důvodech jako toto stanovisko (viz rozsudky ze dne 8. prosince 2005, Komise v. Lucembursko, C-33/04, Sb. rozh. s. I-10629, bod 36; ze dne 9. listopadu 2006, Komise v. Spojené království, C-236/05, Sb. rozh. s. I-10819, bod 10, a ze dne 8. července 2010, Komise v. Portugalsko, C-171/08, Sb. rozh. s. I-6817, bod 25).

27 Tento požadavek nemůže nicméně vést až k vyžadování dokonalé shody mezi zněním vytýkaných skutečností ve výroku odůvodněného stanoviska a návrhovými žádáními v žalobě ve všech případech, pokud předmět sporu, tak jak byl vymezen v odůvodněném stanovisku, nebyl rozšířen nebo změněn (viz rozsudek ze dne 14. července 2005, Komise v. Německo, C-433/03, Sb. rozh. s. I-6985, bod 28; a výše uvedené rozsudky Komise v. Spojené království, bod 11, Komise v. Portugalsko, bod 26, a rozsudek ze dne 18. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, C-458/08, Sb. rozh. s. I-11599, bod 44).

28 Přitom je třeba konstatovat, že Komise v projednávané věci předmět sporu, jak je definován v odůvodněném stanovisku, ani nerozšířila, ani nezměnila.

29 V tomto ohledu stačí uvést, že ve výroku odůvodněného stanoviska, jakož i v návrhových žádáních obsažených v návrhu na zahájení řízení Komise jasně uvedla, že Portugalské republice vytýká, že stát a další veřejnoprávní akcionáři drží v základním kapitálu společnosti GALP zlaté akcie, s nimiž jsou spojena zvláštní práva, a sice jmenovat předsedu představenstva, který má pravomoc schválit rozhodnutí orgánů společnosti

v oblasti řízení a právo veta ohledně důležitých rozhodnutí uvedené společnosti. Komise tím, že poukazuje též na povinnosti členských států vyplývající z článků 43 ES a 56 ES, jež Portugalská republika nesplnila, dostatečně přesně vymezila předmět sporu.

30 Je nesporné, že Komise vytýkala Portugalské republice, že jednala diskriminačním způsobem v rámci různých fází privatizace společnosti GALP a vyjednávání o dohodě akcionářů až v žalobě a dále že až v ní se poprvé opřela o některá vnitrostátní ustanovení, zejména článek 18 stanov společnosti GALP a práva stanovená v tomto ustanovení. Nicméně ze spisu vyplývá, že narozdíl od tvrzení Portugalské republiky, neměla Komise ve své žalobě za to, že portugalský stát má nové zvláštní pravomoci, nýbrž na základě doplňkových argumentů sloužících k dokreslení opodstatněnosti jejích žalobních důvodů, odkazuje nejen na další vnitrostátní ustanovení, která konkretizují LQP a legislativní nařízení č. 261-A/99, jež tvoří základ pro zvláštní pravomoci státu, ale i na genezi dohody akcionářů.

31 Skutečnost, že Komise ve své žalobě uvedla podrobně výtky, které již v obecné rovině uvedla v odůvodněném stanovisku, tedy nezměnila předmět tvrzeného nesplnění povinnosti, a tudíž neměla vliv na rozsah sporu (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 27. listopadu 2003, Komise v. Finsko, C-185/00, Recueil, s. I-14189, body 84 až 87; výše uvedený rozsudek ze dne 8. července 2010, Komise v. Portugalsko, bod 29, a rozsudek ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, C-543/08, Sb. rozh. s. I-11241, bod 23).

32 Vzhledem k výše uvedenému je třeba námitku nepřípustnosti vznesenou Portugalskou republikou zamítnout.

K věci samé

K existenci omezení

Argumentace účastníků řízení

33 Komise zejména tvrdí, že držení zvláštních práv portugalského státu ve společnosti GALP, a sice právo jmenovat předsedu představenstva, který má pravomoc schválit rozhodnutí orgánů společnosti v oblasti řízení, potvrzené ustanoveními dohody akcionářů sjednané s portugalským státem prostřednictvím společnosti CGD, a právo veta ohledně důležitých rozhodnutí uvedené společnosti, narušuje jak přímé, tak portfoliové investice do základního kapitálu této společnosti, a z tohoto důvodu představuje omezení volného pohybu kapitálu, jakož i svobody usazování.

34 Podle tohoto orgánu totiž taková zvláštní práva omezují možnost akcionářů skutečně se účastnit na řízení a kontrole dotčené společnosti v poměru k hodnotě držených akcií a odrazují investory z jiných členských států od nákupu akcií této společnosti.

35 Komise v tomto ohledu upřesňuje, že stanovení zvláštních práv spojených se zlatými akciemi nevyplývá z běžného použití práva obchodních společností, ale je státním opatřením spadajícím do působnosti článků 43 ES a čl. 56 odst. 1 ES. Stanovy společnosti GALP, které sporná zvláštní práva upravují, byly totiž vypracovány zákonem

v době, kdy portugalský stát držel podíly na celém základním kapitálu této společnosti a tyto stanovy nemohly být bez souhlasu tohoto státu změněny.

36 Portugalská republika nejprve s odkazem na rozsudek ze dne 26. března 2009, Komise v. Itálie (C-326/07, Sb. rozh. s. I-2291, bod 39) tvrdí, že vnitrostátní ustanovení napadená Komisí musí být analyzována výlučně z pohledu článku 43 ES, neboť stejně jako tomu bylo ve věci, v níž byl vydán uvedený rozsudek, jak právo veta, tak právo jmenovat předsedu představenstva společnosti GALP, se týkají rozhodnutí, jež spadají do řízení společnosti, a tudíž se týkají pouze akcionářů, kteří mohou vykonávat určitý vliv na společnost.

37 Uvedený členský stát dále tvrdí, že v každém případě vnitrostátní ustanovení, která stanoví zvláštní práva státu, nespadají do působnosti článků 43 ES a 56 ES, neboť nejsou žádným omezením dotyčných základních svobod. Účinky dotčených vnitrostátních opatření na přístup na trh by totiž byly v souladu s judikaturou Soudního dvora týkající se svobody usazování zcela hypotetické nebo v každém případě zcela nahodilé a nepřímé (rozsudky ze dne 20. června 1996, Semeraro Casa Uno a další, C-418/93 až C-421/93, C-460/93 až C-462/93, C -464/93, C-9/94 až C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 a C-332/94, Recueil, s. I-2975, bod 32). Uvedená vnitrostátní opatření mohou představovat omezující opatření z hlediska článků 43 ES a 56 ES pouze tehdy, pokud přímo a podstatně podmiňují přístup investorů na trh. Portugalská republika proto Soudní dvůr v tomto ohledu vyzývá, aby vyložil pojem „omezení" volného pohybu kapitálu a práva usazování zejména ve světle rozsudku ze dne 24. listopadu 1993, Keck a Mithouard (C-267/91 a C-268/91, Recueil, s. I-6097) týkajícího se podmínek prodeje v souvislosti s volným pohybem zboží.

38 Kromě toho s ohledem na akcionářskou strukturu společnosti GALP a její vývoj od roku 1999, je podle ní zjevné, že existence zvláštních práv státu v uvedené společnosti nemá žádný negativní vliv ani na přímé investice, ani na portfoliové investice do jejího základního kapitálu.

39 Co se týče otázky, zda má ustanovení zakotvující právo jmenovat předsedu představenstva společnosti GALP, obsažené v jejích stanovách, jakož i dohodě akcionářů povahu státního opatření, Portugalská republika konečně tvrdí, že toto právo nepředstavuje státní opatření, nýbrž soukromoprávní akt, který nespadá do působnosti článků 43 ES a 56 ES.

40 Pokud jde o odkaz Portugalské republiky na výše uvedený rozsudek Komise v. Itálie, Komise v odpověď na tyto argumenty namítá, že jak právo veta, tak právo jmenovat předsedu představenstva přiznávají státu zvláštní pravomoci ve vztahu k určitým rozhodnutím valné hromady, která ovlivňují všechny akcionáře i potenciální investory, a nikoli jen ty z nich, kteří vykonávají určitý vliv na rozhodování dotčené společnosti. Tento členský státu tedy podle Komise nemůže napadat použití článku 56 ES na projednávanou věc.

Posouzení Soudního dvora

– K použitelnosti článků 43 ES a 56 ES

41 Pokud jde o otázku, která z těchto základních svobod se vztahuje na vnitrostátní právní předpisy, vyplývá z ustálené judikatury, že je třeba zohlednit předmět těchto právních předpisů (viz zejména rozsudky ze dne 24. května 2007, Holböck, C-157/05, Sb. rozh. s. I-4051, bod 22, výše uvedené rozsudky Komise v. Itálie, bod 33, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 40).

42 Do oblasti věcné působnosti ustanovení článku 43 ES o svobodě usazování náležejí vnitrostátní ustanovení, která se uplatní v případě, kdy státní příslušník některého členského státu vlastní podíl na základním kapitálu společnosti usazené v jiném členském státě umožňující mu vykonávat určitý vliv na rozhodování této společnosti a určovat její činnost (viz zejména rozsudek ze dne 13. dubna 2000, Baars, C-251/98, Recueil, s. I-2787, bod 22, výše uvedené rozsudky Komise v. Itálie, bod 34, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 41).

43 Do působnosti ustanovení článku 56 ES týkajícího se volného pohybu kapitálu náležejí zejména přímé investice, a sice investice jakékoli povahy, které provádějí fyzické nebo právnické osoby a které slouží k tomu, aby vytvořily nebo udržely dlouhodobé a přímé vztahy mezi osobou, která poskytla kapitál, a společností, které je tento kapitál určen za účelem výkonu hospodářské činnosti. Tento cíl předpokládá, že akcie vlastněné akcionářem dávají tomuto akcionáři možnost skutečně se účastnit řízení této společnosti nebo její kontroly (viz zejména rozsudek ze dne 23. října 2007, Komise v. Německo, C-112/05, Sb. rozh. s. I-8995, bod 18 a citovaná judikatura; výše uvedené rozsudky Komise v. Itálie, bod 35, jakož i ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 42).

44 Na vnitrostátní právní předpisy, které se nepoužijí pouze na podíly umožňující vykonávat určitý vliv na rozhodování společnosti a určovat její činnost, nýbrž se použijí nezávisle na velikosti podílu, který akcionář ve společnosti vlastní, se může vztahovat jak článek 43 ES, tak článek 56 ES (výše uvedené rozsudky Komise v. Itálie, bod 36, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 43).

45 Je nutno konstatovat, že v projednávané žalobě pro nesplnění povinnosti není vyloučeno, že se dotčené vnitrostátní právní předpisy dotýkají všech akcionářů, jakož

i potenciálních investorů, a nikoli pouze akcionářů, kteří jsou s to vykonávat určitý vliv na řízení a kontrolu společnosti GALP. Sporné právní předpisy je tudíž třeba zkoumat z pohledu článků 43 ES a 56 ES.

– K nesplnění povinností vyplývajících z článku 56 ES

46 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury čl. 56 odst. 1 ES obecně zakazuje omezení pohybu kapitálu mezi členskými státy (viz zejména rozsudek ze dne 28. září 2006, Komise v. Nizozemsko, C-282/04 a C-283/04, Sb. rozh. s. I-9141, bod 18 a citovaná judikatura; výše uvedené rozsudky ze dne 23. října 2007 Komise v. Německo, bod 17, ze dne 8. července 2010, Komise v. Portugalsko, bod 48, jakož i ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 45).

47 I když Smlouva pojem „pohyb kapitálu" ve smyslu čl. 56 odst. 1 ES nevymezuje, uznal Soudní dvůr orientační význam klasifikace pohybu kapitálu obsažené v příloze I směrnice Rady 88/361/EHS ze dne 24. června 1988, kterou se provádí článek [67] Smlouvy [článek zrušen Amsterodamskou smlouvou] (Úř. věst. L 178, s. 5; Zvl. vyd. 10/01, s. 10). Soudní dvůr rozhodl, že pohyb kapitálu ve smyslu čl. 56 odst. 1 ES tak představují zejména tzv. „přímé" investice, tedy investice ve formě účasti v podniku prostřednictvím držení akcií, které umožňuje skutečně se podílet na jeho řízení a kontrole, jakož i „portfoliové investice", tedy investice ve formě nabývání cenných papírů na kapitálovém trhu uskutečněného pouze s cílem investovat bez úmyslu ovlivňovat řízení a kontrolu podniku (viz výše uvedené rozsudky Komise v. Nizozemsko, bod 19

a citovaná judikatura, ze dne 23. října 2007, Komise v. Německo, bod 18, a ze dne 8. července 2010, Komise v. Portugalsko, bod 49, jakož i ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 46).

48 Co se týče těchto dvou forem investic, Soudní dvůr upřesnil, že jako „omezení" ve smyslu čl. 56 odst. 1 ES musí být kvalifikována vnitrostátní opatření, která mohou zabránit nebo omezit nabytí akcií v dotčených podnicích nebo mohou odradit investory jiných členských států od investování do kapitálu těchto podniků (viz výše uvedený rozsudek ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 47 a citovaná judikatura).

49 Portugalská republika popírá, že čl. 4 odst. 3 stanov společnosti GALP, jakož i relevantní ustanovení dohody akcionářů mají povahu vnitrostátního opatření. Kromě toho zejména tvrdí, že podle uvedené dohody právo státu jmenovat předsedu představenstva společnosti GALP vykonává společnost CGD, a nikoliv portugalský stát a že dotčené ustanovení tak nepředstavuje státní opatření, a tudíž nespadá do působnosti článků 43 ES a 56 ES.

50 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že na straně jedné, jak vyplývá ze spisu, byly stanovy společnosti GALP přijaty před završením první fáze privatizace společnosti GALP, tj. v období, během něhož měl portugalský stát většinový podíl na základním kapitálu společnosti GALP. Současně bylo rovněž zákonem stanoveno zvláštní právo veta ve prospěch tohoto státu, které je vykonáváno zejména ve vztahu k rozhodnutím o změně stanov této společnosti. Ustanovení týkající se práva jmenovat předsedu představenstva společnosti GALP tak již nemůže být napříště zrušeno společníky bez souhlasu státu.

51 Pokud jde na straně druhé o argument uváděný Portugalskou republikou v tomto kontextu ohledně jmenování předsedy představenstva společností CGD, stačí konstatovat, že vzhledem k tomu, že posledně uvedená společnost je bankou se stoprocentní účastí státu na jejím základním kapitálu, vykonává tento stát svá práva prostřednictvím společnosti CGD. Pokud jde o soukromoprávní povahu dohody akcionářů, portugalský stát tedy prostřednictvím společnosti CGD jedná ve shodě s většinovými akcionáři, které si vybral za účelem zachování svého vlivu na složení a řízení společnosti GALP.

52 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že to byla samotná Portugalská republika, kdo jednak prostřednictvím vnitrostátního zákonodárce dovolil vytvoření zlatých akcií k účasti na základním kapitálu společnosti GALP a jednak ve svém vrchnostenském postavení rozhodl na základě čl. 15 odst. 3 LQP o zavedení zlatých akcií k účasti na zmíněném kapitálu, o jejich přiznání státu a o vymezení zvláštních práv s nimi spojených.

53 Kromě toho je třeba rovněž konstatovat, že zakotvení práva státu jmenovat předsedu představenstva společnosti GALP nevyplývá z obvyklého použití práva obchodních společností. Zatímco CSC výslovně zakazuje spojovat s určitými kategoriemi akcií právo jmenovat některé členy představenstva, legislativní nařízení č. 261/-A/99 a stanovy společnosti GALP naopak stanoví, že schválení výběru předsedy představenstva je právo inherentní zvláštním akciím státu. Jedná se tedy o zvláštní právo odchylující se od obecné právní úpravy obchodních společností, stanovené vnitrostátním legislativním opatřením pouze ve prospěch veřejnoprávních subjektů (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne 23. října 2007, Komise v. Německo, body 59 až 61).

54 Právo státu jmenovat předsedu představenstva společnosti GALP tedy musí být považováno za přičitatelné Portugalské republice, a spadá tudíž do působnosti čl. 56 odst. 1 ES.

55 Pokud jde o omezující povahu držení zlatých akcií portugalským státem coby účasti na základním kapitálu společnosti GALP – s nimiž jsou spojena zvláštní práva – kterézto je upraveno vnitrostátními právními předpisy, zčásti pak ve spojení se stanovami uvedené společnosti, je třeba učinit závěr, že takovéto akcie mohou odradit subjekty z jiných členských států od investování do kapitálu této společnosti.

56 Co se týče práva veta, z čl. 4 odst. 3 legislativního nařízení č. 261-A/99 totiž vyplývá, že schválení významného počtu důležitých rozhodnutí týkajících se GALP podléhá souhlasu portugalského státu. V tomto ohledu je třeba upřesnit, že souhlasný hlas portugalského státu se vyžaduje zejména u všech rozhodnutí, která mění stanovy společnosti GALP, takže vliv portugalského státu na tuto společnost může být snížen pouze v případě, že s tím tento stát souhlasí.

57 Zmíněné právo veta tak v rozsahu, v němž zmíněnému státu poskytuje vliv na řízení a kontrolu společnosti GALP, který není odůvodněn rozsahem účasti, kterou má v této společnosti, může odradit subjekty z jiných členských států od provádění přímých investic do společnosti GALP, neboť se nebudou moci podílet na řízení a kontrole této společnosti poměrně k hodnotě svých podílů (viz zejména výše uvedené rozsudky ze dne 23. října 2007, Komise v. Německo, body 50 až 52, ze dne 8. července 2010, Komise v. Portugalsko, bod 60; a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 56).

58 Stejně tak může mít dotčené právo veta odrazující účinek na portfoliové investice do společnosti GALP, jelikož případné odmítnutí portugalského státu schválit důležité rozhodnutí prezentované orgány dotčené společnosti jako rozhodnutí v zájmu této společnosti by totiž mohlo ovlivnit hodnotu akcií uvedené společnosti, a tedy ovlivnit atraktivitu investice do takových akcií (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky

Komise v. Nizozemsko, bod 27; a ze dne 8. července 2010, Komise v. Portugalsko, bod 61, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 57).

59 Pokud jde o právo jmenovat předsedu představenstva, toto právo představuje omezení volného pohybu kapitálu, jelikož takovéto zvláštní právo představuje odchylku od obecné právní úpravy obchodních společností, stanovenou vnitrostátním legislativním opatřením pouze ve prospěch veřejnoprávních subjektů (viz výše uvedené rozsudky ze dne 23. října 2007, Komise v. Německo, bod 61, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 62). Tato možnost může sice být přiznána zákonem coby právo kvalifikované menšiny, je však nutno konstatovat, že v takovém případě musí být otevřena všem akcionářům a nesmí být vyhrazena výlučně státu.

60 Tím, že omezuje možnost jiných akcionářů, než je portugalský stát, účastnit se na základním kapitálu společnosti GALP s cílem vytvořit nebo udržet trvalé a přímé hospodářské vztahy s touto společností umožňující skutečně se účastnit jejího řízení nebo její kontroly, totiž může právo jmenovat člena představenstva stanovené v čl. 15 odst. 1 LQP a čl. 4 odst. 3 legislativního nařízení č. 261-A/99 odrazovat přímé investory z jiných členských států od investování do kapitálu této společnosti.

61 Z toho plyne, že právo veta ohledně určitých rozhodnutí valné hromady společnosti GALP a právo jmenovat předsedu představenstva, představují omezení volného pohybu kapitálu ve smyslu čl. 56 odst. 1 ES.

62 Tento závěr nelze zpochybnit ani argumenty, které předložila Portugalská republika a jež vycházejí z přenosnosti logiky, o kterou se údajně opírá výše uvedený rozsudek Keck a Mithouard.

63 V tomto ohledu je třeba uvést, že dotčená vnitrostátní opatření nejsou obdobná právním úpravám týkajícím se způsobů prodeje, které Soudní dvůr vyloučil ve výše uvedeném rozsudku Keck a Mithouard z působnosti článku 28 ES.

64 Podle uvedeného rozsudku totiž není použití vnitrostátních právních předpisů, které omezují či zakazují na území členského státu dovozu některé způsoby prodeje, na výrobky z jiných členských států způsobilé narušit obchod mezi členskými státy, pokud jsou zaprvé tyto předpisy použitelné na všechny dotčené subjekty provozující svou činnost na vnitrostátním území a zadruhé pokud postihují stejným způsobem, právně i fakticky, uvádění tuzemských výrobků i výrobků pocházejících z jiných členských států na trh. Důvodem toho je, že použití právních předpisů není způsobilé zabránit jejich přístupu na trh členského státu dovozu nebo jej ztížit více, než je tomu u tuzemských výrobků (rozsudek ze dne 10. května 1995, Alpine Investments, C-384/93, Recueil, s. I-1141, bod 37).

65 I když přitom v projednávané věci platí, že jsou dotčené vnitrostátní právní předpisy použitelné bez rozdílu jak na rezidenty, tak na nerezidenty, je nicméně třeba konstatovat, že se dotýkají postavení nabyvatele podílu jako takového, a tedy jsou způsobilé odradit investory z jiných členských států od takových investic, a podmínit tak přístup na trh (viz rozsudek ze dne 13. května 2003, Komise v. Španělsko, C-463/00, Recueil, s. I-4581, bod 61 a citovaná judikatura; výše uvedené rozsudky ze dne 8. července 2010, Komise v. Portugalsko, bod 67, jakož i ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 68).

66 Kromě toho závěr, že zmíněné vnitrostátní právní předpisy představují omezení volného pohybu kapitálu, nemůže být zpochybněn argumentem Portugalské republiky spočívajícím v tvrzení, že zpochybněná zvláštní práva nemají žádný vliv na přímé ani

na portfoliové investice do základního kapitálu společnosti GALP, protože se velké množství akcií této společnosti nachází v rukou investorů z jiných členských států.

67 Je nutno konstatovat, jak bylo zmíněno v bodech 58 a 61 tohoto rozsudku, že napadená ustanovení vnitrostátního práva snižují zájem o nabývání podílů na tomto kapitálu, jelikož vytvářejí nástroje, jež jsou s to omezit možnost investorů podílet se na základním kapitálu společnosti GALP s cílem vytvořit nebo udržet trvalé a přímé hospodářské vztahy s touto společností umožňující skutečnou účast na řízení nebo kontrole této společnosti (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky ze dne 23. října 2007, Komise v. Německo, bod 54, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 70).

68 Tento závěr není dotčen tím, že se mezi akcionáři společnosti GALP vyskytují přímí investoři. V rámci projednávané žaloby totiž tato okolnost není takové povahy, aby mohla vyvrátit to, že z důvodu napadených vnitrostátních právních předpisů mohli být přímí investoři z jiných členských států, ať již aktuální nebo potenciální, odrazeni od získání podílu na kapitálu této společnosti za účelem účasti na této společnosti s cílem vytvořit nebo udržet trvalé a přímé hospodářské vztahy s ní umožňující skutečně se účastnit jejího řízení nebo její kontroly, ačkoliv byli oprávněni k tomu, aby se na ně vztahovala zásada volného pohybu kapitálu a ochrana, kterou tato zásada zavádí v jejich prospěch (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky ze dne 23. října 2007, Komise v. Německo, bod 55, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 71).

69 Vzhledem k výše uvedenému je třeba shledat, že držení zlatých akcií portugalským státem, s nimiž jsou spojena zvláštní práva, jako jsou ta, která takovéto akcie dávají jejich držiteli, představuje omezení volného pohybu kapitálu ve smyslu čl. 56 odst. 1 ES.

K odůvodnění omezení

Argumentace účastníků řízení

70 Komise má za to, že omezení vyplývající ze zvláštních práv, které má portugalský stát ve společnosti GALP, nelze odůvodnit žádným z cílů, jichž se dovolává Portugalská republika, a v každém případě odporují zásadě proporcionality.

71 Komise tvrdí, že zvláštní práva státu ve společnosti GALP nemohou být odůvodněna důvody veřejné bezpečnosti, v projednávané věci zabezpečením dodávek energií Portugalska. Jak totiž vyplývá z legislativního nařízení č. 31/2006, kterým se stanoví obecné základy organizace a fungování vnitrostátního ropného systému (*Diário da República* I, řada A, č. 33, ze dne 15. února 2006), jakož i legislativního nařízení č. 30/2006, kterým se stanoví obecné základy organizace a fungování vnitrostátního systému zemního plynu (*Diário da República* I, řada A, č. 33, ze dne 15. února 2006), přísluší zabezpečení dodávek ropy a zemního plynu státu, a nikoliv společnosti GALP.

72 Pokud jde o zásadu proporcionality, Komise tvrdí, že zvláštní práva, která má stát ve společnosti GALP nejsou přiměřená pro zaručení správného fungování distribuční sítě plynu a maloobchodní prodej ropných produktů společnosti GALP. Tato práva ve skutečnosti tvoří nástroje určené ke sledování soukromého zájmu společnosti, a nikoliv celostátního zájmu. Dále vzhledem k tomu, že na rozdíl od požadavků judikatury Soudního dvora v dané oblasti (viz zejména rozsudek ze dne 4. června 2002, Komise v. Francie, C-483/99, Recueil, s. I-4781, body 50 až 53), nebylo stanoveno

žádné objektivní a konkrétní kritérium, jež by vytvářelo rámec pro výkon uvedených práv, je jejich výkon v praxi zcela ponechán na volné úvaze.

73 Mimoto Komise tvrdí, že existenci zvláštních práv státu ve společnosti GALP neodůvodňuje ani sekundární unijní právo.

74 Podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/55/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 98/30/ES (Úř. věst. L 176, s. 57; Zvl. vyd. 12/02, s. 230) může podle názoru Komise veřejnoprávní odpovědnost za zabezpečení dodávek zemního plynu vyžadovat vnější zásah státu jakožto regulátora, a nikoliv zásah státu zevnitř jakožto akcionáře se zlatými akciemi podniků, které působí na trhu.

75 Pokud jde o odvětví ropy, Komise upřesňuje, že v souladu se směrnicí Rady 2006/67/ES ze dne 24. července 2006, kterou se členským státům ukládá povinnost udržovat minimální zásoby ropy nebo ropných produktů (Úř. věst. L 217, s. 8), nese veřejnoprávní odpovědnost za zabezpečení dodávek ropných produktů rovněž stát, a nikoliv soukromé podniky.

76 Konečně Komise zpochybňuje argumentaci Portugalské vlády, podle níž se na dotčená opatření použije článek 86 ES, neboť toto ustanovení je určeno určité kategorii podniků, a nikoliv členským státům, a krom toho předmětem tohoto řízení nejsou zvláštní práva, která by stát přiznal společnosti GALP, ale spíše zvláštní práva státu v této společnosti.

77 Ačkoli portugalská vláda připouští, že dotčená vnitrostátní opatření jsou omezeními svobody usazování a volného pohybu kapitálu, tvrdí nicméně, že jsou z pohledu článků 46 ES a 58 ES odůvodněná, neboť jsou nezbytná pro zaručení zásobování země zemním plynem a ropou a umožňují adekvátně zajistit zásobování s ohledem zejména na neexistenci vhodných nástrojů k těmto účelům na úrovni Unie.

78 Uvedený členský stát rovněž upřesňuje, že výkon sporných zvláštních práv může být předmětem účinného soudního přezkumu. Pokud by stát vykonával uvedená práva jiným způsobem než na základě skutečné a závažné hrozby pro zabezpečení dodávek, dopustil by se tak porušení, které by každý akcionář společnosti GALP mohl uplatnit u vnitrostátních správních i občanských soudů.

79 Kromě toho Portugalská vláda tvrdí, že sporná ustanovení jsou v souladu se zásadou proporcionality a že Komise v každém případě nepodala důkaz o existenci méně omezujících opatření, jež státu poskytují možnost rychle a účinně reagovat v případech skutečného a vážného zásahu do zabezpečení dodávek.

80 Nakonec uvedený členský stát tvrdí, že napadená vnitrostátní ustanovení jsou na základě čl. 86 odst. 2 ES zcela slučitelná s unijním právem, neboť jsou nezbytná k tomu, aby společnost GALP přiměřeným způsobem zajistila úkoly služby obecného hospodářského zájmu, které jí byly státem svěřeny.

Posouzení Soudního dvora

81 Podle ustálené judikatury mohou být vnitrostátní opatření omezující volný pohyb kapitálu odůvodněna skutečnostmi uvedenými v článku 58 ES nebo naléhavými důvody obecného zájmu za podmínky, že jsou způsobilá zaručit uskutečnění cíle, který sledují, a nesmí překračovat meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné (viz výše uvedené rozsudky ze dne 23. října 2007, Komise v. Německo, body 72 a 73, jakož i citovaná judikatura; a ze dne 8. července 2010, Komise v. Portugalsko, bod 69, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 83).

82 Pokud jde o odchylky, které umožňuje článek 58 ES, nelze popřít, že cíl, jehož se dovolává Portugalská republika spočívající v zabezpečení dodávek energie tomuto členskému státu v případě krizových situací, války nebo teroristického útoku, může představovat důvod veřejné bezpečnosti (viz rozsudek ze dne 14. února 2008, Komise v. Španělsko, C-274/06, bod 38; výše uvedené rozsudky ze dne 8. července 2010, Komise v. Portugalsko, bod 72, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 84) a případně odůvodnit překážku volného pohybu kapitálu. Význam, který členské státy a Unie přikládají ochraně zabezpečení dodávek energie, se ostatně projevuje zejména v případě ropy ve směrnici 2006/67 a v případě zemního plynu ve směrnici 2003/55.

83 Je však nesporné, že požadavky veřejné bezpečnosti musí být, zejména jakožto odchylka od základní zásady volného pohybu kapitálu, vykládány restriktivně, takže jejich dosah nemůže určit jednostranně každý členský stát bez kontroly ze strany unijních orgánů. Veřejné bezpečnosti je tak možné se dovolávat jen v případě skutečné a dostatečně závažné hrozby, kterou je dotčen základní společenský zájem (viz zejména rozsudek ze dne 14. března 2000, Église de scientologie, C-54/99, Recueil,

s. I-1335, bod 17; výše uvedené rozsudky ze dne 8. července 2010, Komise v. Portugalsko, bod 73, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 85).

84 Portugalská republika v tomto ohledu zejména tvrdí, že v současnosti existují obavy týkající se určitých investic uskutečněných zejména investičními fondy nebo fondy, jež jsou případně spojené s teroristickými organizacemi, do podniků ve strategických odvětvích, jež představují takovouto hrozbu pro zásobování energií. Vzhledem k povinnosti členského státu zaručit jistotu pravidelného a nepřetržitého zásobování elektrickou energií a zemním plynem je legitimní, aby si tento stát zajistil prostředky nezbytné k zajištění základního zájmu zabezpečení dodávek v případě krizové situace a musí dbát na to, aby byly vytvořeny přiměřené nástroje umožňující rychlou a účinnou reakci k zajištění nepřetržitého zabezpečení těchto dodávek.

85 Vzhledem k tomu, že se však Portugalská republika omezila na uvedení důvodu týkajícího se zabezpečení dodávek energie, aniž uvedla přesné důvody, proč má za to, že každé ze zpochybněných zvláštních práv, nebo všechna tato práva společně umožňují zabránit takovému zásahu do základního zájmu, jako jsou dodávky energie, nelze v daném případě odůvodnění založené na veřejné bezpečnosti přijmout.

86 Kromě toho nelze přijmout argument Portugalské republiky, že unijní právo ve své současné podobě dostatečně nezajišťuje zabezpečení dodávek energie členským státům, což ji nutí přijmout přiměřená vnitrostátní opatření k zajištění ochrany tohoto základního společenského zájmu.

87 I kdyby bylo připuštěno, že na základě sekundárního unijního práva existuje povinnost členského státu garantovat dodávky energie na svém vlastním území, jak to tvrdí

Portugalská republika, plnění takovéto povinnosti se nelze dovolávat k odůvodnění jakéhokoli opatření, které je v zásadě v rozporu se základní svobodou (viz výše uvedený rozsudek ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 89).

88 Pokud jde o přiměřenost dotčených vnitrostátních předpisů, je v zájmu úplnosti, jak správně tvrdí Komise, nutno uvést, že výkon zvláštních práv, který portugalskému státu umožňuje držení zlatých akcií coby účasti na základním kapitálu společnosti GALP, nepodléhá žádné podmínce či zvláštní a objektivní okolnosti, a to v rozporu s tím, co tvrdí žalovaný členský stát.

89 Ačkoli čl. 15 odst. 3 LQP stanoví, že vydávání zlatých akcií k účasti na základním kapitálu společnosti GALP poskytujících portugalskému státu zvláštní práva podléhá podmínce, která je ostatně formulována poměrně obecně a nepřesně, a to aby tak vyžadovaly důvody národního zájmu, je nicméně nutno konstatovat, že tento zákon ani stanovy společnosti GALP nestanoví kritéria, za jakých okolností mohou být uvedená zvláštní práva vykonávána (viz výše uvedené rozsudky Komise v. Itálie, bod 51, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 91). Tentýž závěr platí pro odstavec 1 zmíněného článku 15, jelikož toto ustanovení váže jmenování člena představenstva portugalským státem na podmínku vycházející z ochrany obecného zájmu, která je rovněž formulována značně obecně a nepřesně.

90 Taková nejistota tak představuje závažnou překážku volnému pohybu kapitálu, jelikož přiznává vnitrostátním orgánům stran použití těchto práv prostor pro uvážení, který je natolik diskreční, že jej nelze považovat za přiměřený ve vztahu ke sledovaným cílům (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky Komise v. Itálie, bod 52, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 92).

91 Co se konečně týče odůvodnění založeného na čl. 86 odst. 2 ES, je třeba uvést, že toto ustanovení ve spojení s odstavcem 1 téhož článku umožňuje odůvodnit udělení zvláštních nebo výlučných práv členským státem podniku pověřenému službami obecného hospodářského zájmu, která se příčí ustanovením Smlouvy, pokud plnění zvláštních úkolů, které byly podniku svěřeny, nemůže být zajištěno jinak než udělením takových práv, a pokud není rozvoj obchodu dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem Unie (rozsudky ze dne 17. května 2001, TNT Traco, C-340/99, Recueil, s. I-4109, bod 52; ze dne 18. prosince 2007, Asociación Profesional de Empresas de Reparto y Manipulado de Correspondencia, C-220/06, Sb. rozh. s. I-12175, bod 78, a ze dne 1. října 2009, Woningstichting Sint Servatius, C-567/07, Sb. rozh. s. I-9021, bod 44).

92 V projednávané věci je nicméně nutno konstatovat, že toto není předmětem předpisů stanovených vnitrostátní právní úpravou, o kterou jde v rámci žaloby pro nesplnění povinnosti podané proti Portugalské republice.

93 Jak totiž správně tvrdí Komise, uvedená ustanovení se netýkají přiznání zvláštních nebo výlučných práv společnosti GALP ani kvalifikace činností této společnosti jakožto služeb obecného hospodářského zájmu, ale týkají se legality přiznání zvláštních práv spojených se zlatými akciemi drženými portugalským státem jakožto účast na základním kapitálu společnosti GALP zmíněnému státu coby akcionáři této společnosti.

94 V každém případě vzhledem k tomu, že členský stát musí podrobně vysvětlit důvody, proč by v případě zrušení vytýkaných opatření bylo podle tohoto státu za hospodářsky přijatelných podmínek plnění úkolů obecného hospodářského zájmu, které byly podniku svěřeny, ohroženo (rozsudek ze dne 13. května 2003, Komise v. Španělsko, bod 82), portugalská vláda nijak nevysvětlila, proč by tomu tak mělo být v projednávané věci.

95 Z toho plyne, že čl. 86 odst. 2 ES se neuplatní na situaci, jako je ta, o niž jde v projednávané věci, a tudíž se jej nemůže Portugalská republika dovolávat k odůvodnění dotčených vnitrostátních přepisů, neboť tyto předpisy představují omezení volného pohybu kapitálu zakotveného Smlouvou.

96 Argument vyvozovaný z čl. 86 odst. 2 ES musí být tak rovněž odmítnut.

97 Je proto třeba určit, že Portugalská republika tím, že zachovala v rámci GALP taková zvláštní práva, jako jsou práva, která jsou v daném případě stanovena LQP, legislativním nařízením č. 261-A/99 a stanovami této společnosti ve prospěch portugalského státu a jiných veřejnoprávních subjektů, přiznaná ve spojitosti se zlatými akciemi drženými tímto státem jakožto účast na základním kapitálu zmíněné společnosti, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 56 ES.

K nesplnění povinností vyplývajících z článku 43 ES

98 Ohledně návrhu Komise, aby bylo určeno nesplnění povinností, které pro Portugalskou republiku vyplývají z článku 43 ES, postačí uvést, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že jestliže dotčená vnitrostátní opatření vedou k omezením svobody usazování, jsou taková omezení přímým důsledkem překážek volného pohybu kapitálu přezkoumávaných výše, se kterými jsou neoddělitelně spojena. Vzhledem k tomu, že bylo určeno, že došlo k porušení čl. 56 odst. 1 ES, není tedy nezbytné zvlášť přezkoumávat dotčená opatření ve světle pravidel Smlouvy, která se týkají svobody usazování (viz zejména výše uvedené rozsudky ze dne 13. května 2003, Komise

v. Španělsko, bod 86; Komise v. Nizozemsko, bod 43; a ze dne 8. července 2010, Komise v. Portugalsko, bod 80, a ze dne 11. listopadu 2010, Komise v. Portugalsko, bod 99).

K nákladům řízení

99 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise náhradu nákladů řízení od Portugalské republiky požadovala a Portugalská republika neměla ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) **Portugalská republika tím, že zachovala v rámci GALP Energia SGPS SA taková zvláštní práva, jako jsou práva, která jsou v daném případě stanovena rámcovým zákonem č. 11/90 ze dne 5. dubna 1990 o privatizacích (Lei n.º 11/90, Lei Quadro das Privatizações), legislativním nařízením č. 261-A/99 ze dne 7. července 1999, kterým se schvaluje první fáze procesu privatizace základního kapitálu společnosti GALP – Petróleos e Gás de Portugal SGPS SA (Decreto-Lei nº 261-A/99 aprova a 1.ª fase do processo de privatização do capital social da GALP – Petróleos e Gás de Portugal, SGPS, SA), a stanovami této společnosti ve prospěch portugalského státu a jiných veřejnoprávních subjektů, přiznaná ve spojitosti se zlatými akciemi („golden shares“) drženými tímto státem jakožto účast na základním kapitálu zmíněné společnosti, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 56 ES.**

2) **Portugalské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Podpisy.